

Fakulta výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně

akademický rok 2011/2012

Vysokoškolská kvalifikační práce (ateliérová práce) posudek vedoucího

Jméno a příjmení studenta: BcA. Jan Jáchim

Název práce: *Jiná místa*

Posudek:

Jan Jáchim absolvoval bakalářské studium v roce 2010 v Ateliéru knižní vazby, UUD ZČU v Plzni. Magisterský stupeň nastoupil na FaVU VUT v Brně v roce 2011. Jeho angažované působení pozitivně ovlivnilo nově koncipovaný program Ateliéru environment.

Mezi nejmladšími autory zaujme svými konceptuálně orientovanými pracemi, které jsou subjektivní i kontextuálně orientované, zaměřené na důležitá společenská témata. Vychází především z osobního zaujetí problematikou. Postupně směřuje k vymezení vlastní pozice v kontextu umění, ale i ke vztahu k dalším společenským i vědním oborům. Z toho pak vychází ve specifické volbě medií a řešení práce. V projektu *Kdo?* se například zabýval rétorikou, uplatňovanou na různých webových fórech s tématem vztahu národnostní menšiny a většiny společnosti. Práce vyústila v audioinstalaci. V performanci *False friends* nechal profesionální zpěvačku přezpívat státní hymny, jejichž texty předtím manipuloval pomocí překladů Google translatoru.

V současné diplomní práci *Jiná místa* rekonstruuje vlastní i sdílené mentální prostory, sloužící jako privátní útočiště před hierarchizovanou společností, před světem. Využívá přitom tradiční schema cesty ven z civilizace, kterou zaznamenává jako fiktivní terénní audionahrávku, doplněnou textovou reflexí z perspektivy průvodce.

Audioinstalace nás obklopuje, nechává zažít prostor nejprve směrem od průvodce, v druhé části i v obrácené perspektivě. Absentující obraz digitálního videa přitom diváka vtahuje do situace. V místech, kde jsme tradičně zvyklí vnímat titulky, text definuje jinak zcela prázdnou projekci, podněcuje vytváření vlastních obrazů.

Minimální dějová linie bez narace nepostrádá kontrasty a napětí. To je vyvolané především nepřítomností obrazu, zintenzivněnou jen občasným objevením se prostých textových titulků. V nich autor spolu s audioinstalací spojuje náznaky různých prostředí. Nahrávka začíná místem, kde schází z cesty na vlastní, častým užíváním vyšlapanou pěšinu. Postupně s ním procházíme diverzními fantaskními prostory, jejichž zobrazení by patrně připomínalo žánr fantasy. Cestu končí v interiéru. Je koncipován na základě zcela osobních představ, využívá přitom ale univerzálně srozumitelnou symboliku, kterou si lze snadno naplnit osobní zkušeností jak fyzického prožitku, tak i prožívání literatury i filmu. Útočiště např. zasadil do terénu s výhledem nad vzdáleným městem, o kterém se dovídáme prostřednictvím zmínky o nočním čtení pod lampičkou apod.

Současné práci předcházela teoretická diplomní práce pojmenovaná *Snění o jiných místech / Různé formy, funkce a kontexty snění o fiktivních prostorách*. Autor provedl i osobní výzkum v rámci generačně spřízněné komunity přátel a známých. Výsledný tvar je kompilátem

představ autora, doplněných dalšími představami dotazovaných. Svým způsobem tak nahrávka reprezentuje útočiště generace ovlivněné čtením Hobita, game books aj. Radikální řešení – nepřítomnost obrazu – ale dovoluje vcítění i čtenářům verneovek a jiných science fiction. Janu Jáchimovi se podařilo vytvořit sdělnou osobní i kolektivní autonomní zónu a využít aspekty filmu a literatury ve zcela novém tvaru.

Představa vytvořit terénní audionahrávku sněného prostoru stála na začátku procesu zhruba před rokem. Od té doby obdivně sleduji autorovo úsilí v jejím naplňování. Pro pozorovatele výsledného díla nepatrný zápas při hledání formy se odrazil např. v nesynchronní a z mého pohledu lehce nevyvážené pozornosti věnované audiostopě a textovému vyprávění. Deskriptivní popis cesty sloužil nejprve jako scénář pro důsledné provedení audia. Ve zvukové nahrávce autor vyvažoval roviny autentického záznamu, asociativního náznaku i kontrastní fikce. Následně si začal uvědomovat problematičnost textu jako pouhého komentáře slyšeného a ponořil se do formulování textu, který by byl nepřímým opisem, náznakem podněcujícím obrazotvornost. Pak se znovu soustředil na čas celku, který se mu takto podařilo vybalancovat. Předpokládám, že kdyby dnes stál na začátku celého procesu, byl by možná schopen uvědoměleji formulovat a časovat rovinu textu v kombinaci se zvukem. Tato poznámka je míněná jako podnět k uvažování o metodách a postupu v další práci.

V průběhu studia jsem zaznamenala autorovu spolupráci a zájem o mimoumělecké obory a vědní disciplíny. Přemýšlí o studiu kulturní antropologie. Ať jej další zájem zavede kamkoli, přála bych si, aby měl stále potřebu překračovat hranice současného umění.

Návrh hodnocení: A

Vypracoval(a): MgA. Barbora Klímová

Datum: 12. 5. 2013

Podpis: